

Statsregnskab og Finanslov.

Af C. V. Bramsnæs.

Statsregnskabet for 1927—28, som Finansminister Neergaard har aflagt, indledes paa god middelalderlig Vis med et saakaldt kongeligt »Reskript«, hvori »Vi Christian den Tiende . . . gør vitterligt: at Regnskabet har været »Os forelagt, og hvori Kongen »allernaadigst« bemyndiger Neergaard til at lade det offentliggøre »sammen med dette Vort allerhøjeste Reskript«.

Man kan vel gaa ud fra, at Statsregnskabet har været forelagt i Statsraadet, saaledes som Grundlovens Paragraf 16 foreskriver, men derom indeholder »Reskriptet« ingen Oplysning. Hr. Neergaard lægger aabenbart større Vægt paa Reskriptets sproglige »Kruseduller end paa faktiske Oplysninger. Man kunde maaske undre sig over, at Hr. Neergaard har genoplivet den kurløse Reskriptform, som var afskaffet i de tre Aar, den socialdemokratiske Regering aflagde Statsregnskabet — men man bør sikkert ikke undre sig. Hr. Neergaards Sind vender mod Fortiden. Han er en tro Imitator af tidligere Aarhundreders royalistiske Underdanighed, og næppe i sine vildeste Fantasier kunde han tænke sig at aflægge Statsregnskab i nogen anden Form end den, der er nedarvet fra sælg Estrups Dage.

Efter »Reskriptet« følger Tællene. Aaret slutter med et Overskud paa Driftsregnskabet paa imod 6 Mill. Kr. En saa betydningsfuld og enestaaende Begivenhed i Hr. Neergaards politiske Liv har naturligvis ikke kunnet gaa stille af. Allerede længe før Statsregnskabet's Aflæggelse har man i Venstrepressen forkyndt det kommende Under: at Hr. Neergaard kunde aflægge et Regnskab med Overskud! Sligt var aldrig før hændt!

Naar det tages i Betragtning, at 1927—28, som Regnskabet gælder for, var det første Nedskæringsaar, synes Resultatet egentlig mere end magert. Allerede en Sammenligning med det foregaaende Regnskabsaar, 1926—27, der var det socialdemokratiske Ministeriums sidste Aar, viser dette. Dette Aar, der hverken havde Nedskæring af den sociale Lovgivning eller af Tjene-

stemandslønninger, viste nemlig et Overskud paa Driftsregnskabet paa ca. 7 Mill. Kr. — altsaa i Mill. Kr. større Overskud end Hr. Neergaards første Nedskæringsaar. Og saa var Aaret 1926—27 endda belastet med ca. 5 Mill. Kr. ekstra »Udgifter til Mund- og Klovesygge-epidemien«. Havde en lignende Udgift vist sig paa Hr. Neergaards første Nedskæringsaars Regnskab, vilde Overskudet være sunket til mindre end 1 Mill. Kr.

Hr. Neergaard kan heller ikke beklage sig over, at Skatteindtægterne ikke har staaet ham bi i hans Nedskæringsaar. Skatter og Afgifter gik saa rigeligt ind, at Finansministeren ved Tillægsbevillingsloven kunde sætte det forventede Beløb op med ca. 10 Mill. Kr., og alligevel viser Regnskabet et samlet Skattebeløb paa 4 Mill. Kr. mere end anslaaet paa saavel Finanslov som Tillægsbevillingslov. Ialt opføres Skatter og Afgifter paa Statsregnskabet med 362 Mill. Kr.

Men — vil man indvende — blev der da ikke foretaget nogen Skattnedsættelse i det Aar? »Skattelettelse« var jo det, der blev talt mest om ved Decembervalget i 1926. »Skattelettelse« var jo det, der skulde frelse Landet økonomisk.

Jo, Hr. Neergaards første Skattnedsættelse falder netop i Regnskabsaaret 1927—28. Den kostede ca. 10 Mill. Kr., og disse Penge fordeltes paa den Maade, at Arbejdere og andre Smaafolk i økonomisk Henseende opnaaede en Lettelse i Statsskatten paa op til en Kroner Penge en Gang for alle — en Husmand paa Sjælland fortalte mig, at han havde faaet 37 Ore i Skattelettelse! — men til Gengæld fik de Velhavende Hundrede, ja endog Tusinder af Kroner i Skattelettelse. Den, der meget har, skal meget gives! Det var Principet i Hr. Neergaards Skattnedsættelsespolitik.

De 10 Mill. Kr. blev altsaa fordelt paa en saa udemokratisk Maade, som tænkes kan. Men desuden var der den Ejendommelighed ved Skattnedsættelsen, at den regnskabsmæssigt set slet ikke kom til

at paavirke balancen paa Driftsregnskabet. Hr. Neergaard tog nemlig Pengene af Kassen. Og da Bevægelserne i Kassebeholdningen efter den nye Regnskabsordning ikke optoges paa Driftsregnskabet, saa fik de ca. 10 Mill. Kr. ingen Indflydelse paa Driftsregnskabet's Resultat.

Skulde Hr. Neergaard have afholdt Skattnedsættelsen paa normal Maade, nemlig ved at lade Driftsregnskabet bære den som Mindreindtægt, saa vilde Regnskabet have vist et Underskud paa 3—4 Mill. Kr.

Ja bedre staa det altsaa ikke til med Hr. Neergaards Overskud. Han har ikke selv gennem sin Finanslov og sit Regnskab skaffet Mulighed for Skattnedsættelsen. Men de Velhavende kræver Penge udbetalt. Og saa maa Hr. Neergaard tage Pengene af den Kassebeholdning, som er til Stede fra det socialdemokratiske Ministeriums Tid.

Der er ingen Tvivl om, at det maa betegnes som politisk og finansielt uforvarsligt at fremskaffe Dækning for en Skattnedsættelse paa den af Hr. Neergaard praktiserede Maade. Men i Virkeligheden er Konsekvenserne af Finansministerens Handlemaade langt mere vidtrækkende. Gennem den nye Finanslov- og Regnskabsopstilling, som blev indført under det socialdemokratiske Ministerium, skulde der sikres, at Driftsregnskab og Formueregnskab holdtes helt adskilt fra hinanden. Denne Ordning indførtes naturligvis ikke alene af regnskabstekniske Grunde. Den indførtes med det reelle Formaal, at det straks skulde være muligt at Regnskabet at se Aarets virkelige finansielle Resultat. Aarets virkelige Indtægter og Udgifter til virkelige Driftsformaal skulde stilles op imod hinanden, og hvis der paa den Maade fremkom et Overskud, saa var det et reelt Overskud.

Hele denne Ordning er nu kompromitteret af Hr. Neergaard, idet han lader Underskud paa Driftsregnskabet dække ved Overførsler fra Formueregnskabet. Paa Indtægtsiden i Driftsregnskabet er under Skatter og Afgifter opført et Beløb paa mellem 9 og 10 Mill. Kr., og det tilsvarende Beløb er ført til Udgift paa Formueregnskabet, saa-

ledes at Beløbet formindsker Kassebeholdningen med den angivne Sum.

Hr. Neergaards Opfindelse er i Virkeligheden genial. Ingen Finansminister behøver i Fremtiden at mode med Underskud paa sit Driftsregnskab. Han kan blot overføre fra Formueregnskabet. Saa længe der er en Kassebeholdning, eller saa længe der kan optages Statslaan, vil en Finansminister paa den Maade altid kunne møde med et smukt Overskud paa Driftsregnskabet.

Ejendommeligt er det at se, at Folketingsmand Korsgaard, der er Højres finansielle Ordfører og ellers plejer at kræve en skarp Sondring mellem Drifts- og Formueregnskab, ikke synes at have lagt Mærke til Hr. Neergaards behandlings Overførsel fra Formueregnskab til Driftsregnskab. Hr. Korsgaard har i »Berl. Tid.« skrevet om Statsregnskabet 1927—28, og hans Glæde over Skattnedsættelsen er saa stor, at han helt glemmer at lægge Mærke til, hvorledes Pengene er tilvejebragt.

Driftsregnskabet for 1927—28 viser saaledes i Virkeligheden et Underskud paa 3—4 Mill. Kr. Paa Formueregnskabet viser Kassebeholdningen en Nedgang paa ca. 6 Mill. Kr. En langt større Nedgang i Kassebeholdningen vilde have fundet Sted, hvis Hr. Neergaard ikke havde været saa heldig at indvinde ca. 17 Mill. Kr. i regnskabsmæssig Forbedring af Kassebeholdningen, dels ved Formindskelse af Mellemregning mellem Finansministeriet og andre Ministerier og Institutioner og dels ved en Nedgang i Indtægtsrestancer.

Men dertil kommer, at Statsgelden er steget. Ved Udgangen af 1926—27 androg Statsgelden 1163 Mill. Kr. Ved Udgangen af Finanssaaret 1927—28 androg den 1172 Mill. Kr., og der har saaledes i Aarets Løb været en Stigning i Statsgelden paa 9 Mill. Kr. (Det store Landmandsbanklaan opføres først paa næste Aar.)

Hvis nye Statslaan ikke var optaget, og hvis den foran nævnte regnskabsmæssige Forbedring af Kassebeholdningen ikke havde fundet Sted, vilde Nedgangen i Kassebeholdningen have andraget ialt 82 Mill. Kr. Ser man alene paa Forøgelsen af Statsgelden i Aarets

Løb, kan man ogsaa udtrykke Resultatet saaledes, at han maatte optage nye Statslaan til ca. 9 Mill. Kr., for at 9 Mill. Kr. kunde overføres til Driftsregnskabet til Dækning af Skattnedsættelsen. Altsaa: Nye Laan til Nedsættelse af Skatter! Det er Hr. Neergaards Finanspolitik.

— Samtidig med Forelæggelsen af Regnskabet for 1927—28 har Hr. Neergaard forelagt Finanslovsforslaget for 1929—30. Det samlede Udgiftsbeløb andrager ca. 313 Mill. Kr. Sammenligner man dette Beløb med det samlede Udgiftsbeløb for Finansloven for indeværende Aar, 1928—29, er Nedgangen kun 6 Mill. Kr., idet Udgiften her er 519 Mill. Kr. De 6 Mill. Kr. er indvundet automatisk ved Nedgang i Udgifter til Aldersrente, Arbejdsløshed og Byggetilskud til Kommunerne. De to førstnævnte Tilfælde skyldes Nedskæringslovene.

Ser man paa, hvad Hr. Neergaard som Heibed har udrettet med Hensyn til at faa Udgifterne ned, maa det nu forelagte Budget sammenlignes med den Finanslov, som blev forelagt af det socialdemokratiske Ministerium i Efteraaret 1926. Paa dette Finanslovsforslag androg de samlede Udgifter ca. 340 Mill. Kr. Siden har Nedgangen været følgende:

Samlet Ministerium:	
Finanslov 1927—28	340 Mill. Kr.
Neergaard:	
Regnskab 1927—28	332 Mill. Kr.
Finanslov 1928—29	319 Mill. Kr.
Finanslov 1929—30	313 Mill. Kr.

Nedgangen i Balancen er altsaa ialt 27 Mill. Kr. i fire Aar. Da det saa godt som udelukkende er sociale Udgifter og Lønningsudgifterne til Tjenestemænd, der er gaaet ned (Militæruddgifterne har tværtimod været stigende), virker Nedgangen uhyggeligt nok for den Befolkning, som rammes deraf.

C. V. Bramsnæs.

Innsendar greinir mega vera okkum í hendi seinast friggjadag kl. 10 f. p.

Gívið út av socialdemokratiskskum feðugum. Blaðstýrari: M. S. Viðstein. Prentsmíðja: Þóroga Social-Demokrates, Tórshavn.

ein brennandi hug til samanhalds; men renkuspæl teirra ráðandi tálmaði og spilti úrsítið úr hesum aðalborna spíra.

Millum teirra manna, ið vaktu og nordu tjóðskapsandan í Týskalandi er af nevna Friðharra von Stein, sum í teirri stuttu tíð, 14 mánaðir í 1807 hann var ministari, skipaði herliðið í eitt annað og fólkaligari lag, og innfórði allmanna varnaðarplíkt.

Guðsfroðingurin Schleiermacher og heimspek-ingurin Fichte eldhugaðu við teirra gleðandi talum fólkið til fosturlandsalsk; kongar og fúrstar uggaðu seg og vónaðu, at henda fólkaeldhugning skuldi bjarga teirra ræði og ríki undan hondum Napoleons, og teir lovaðu í teirra neyð burtur í álmissu, at geva fólkinum luttøku í landstjórninni, um tað eydnaðist at basa heimsins stórsta fíggjunda.

Friedrik Ludvig Jahn stovnaði hópín av ítráttarfelegum við tí umvegis endamáli at uppæla hermenn eftir sjálfvild. Hin danskfóddi, lærði Henrik Steffens helt eldandi talur fyri ungdominum í Breslau, so at mongdir gingu av frfúm vilja inn í herin (hann sjálfur við) móti Fransmonnum.

Tað sum gav Týskalandi dirvi til reiðuliga at herja á, vóru tíðindini um, hvussu gingist hevði Napoleoni í Russlandi veturin 1912—13; men fáur mundi ána, at dysturin skuldi verða so harð-ur sum hann varð, í teir flestu roknaðu við, at tað nú vildi vera ómøguligt hjá Napoleon enn einaferð at savna herliði í Fraklandi.

Tað var Prajsin, sum gekk á odda í hesum vápnaførðum, og tað eydnaðist at vápna alt mann-kin millum 17 og 60 ár. Borgararnir ofraðu sínar ognir í silvuri og gulli á altar føðilandsins;

men hin týski arbeidarin ofraði seg sjálfvan — annað átti hann ikki. Tað var hann sum gekk í fremstu røðum inn til fíggjundi var bastur og endaði á Elba og síðani á St. Helena.

Frælsisrørslan, sum til byrjan hevði gripið stórborgarskapin í Europa og nú gekk niður á botn í fólkahavinum, vakti eisini hin mannsterka arbeidaraflokkinn til meðvitandi flokkskenslu. Hon var útfingin frá Fraklandi sum eitt eldbót til yvirklassan; men hon var í sínum fullbúnaða skili vorðin ein ræðsla fyri ríkmannaliðnum og bestaøgararskapinum í Europa. Hesin hægrí borgaraskapurin vildi væl taka ræðið úr hondum einveldiskonganna, men hann har nú ótta fyri at vekja arbeidarahópin til óvsterkt frælsiskrav.

Tá hitt týska fólkið hevði reist seg til móttverju móti franska valdinum, var tað ikki ein upp-reist móti fronskum anda; men móti fremmandum hararæði og í sjálvri hesari uppreist lá ein tjóðskapslig vekjan. Tá sigurin var vunnin, sýndi seg eisini í Týskalandi ein tjóðskapsligur stoltleiki, sum brátt rann út í hitt reina drambæti, tó mest hjá hinum hegra borgararskapinum. Teir mongu kongar og fúrstar, sum sitið høvdu sum einaveldis-harrar í teim 150 smárikjum, góu ríkilig lyftir um frælsi og fólkaveldi, sum lon til fólkið fyri frælsis-bardagarnar; men samningsfundurin, hin sovevnda Winerkongressin, sum hildin var 1913, birti ikki uppundir at halda lyftini, tvørtur í móti, har vóru mong niðurdoyvd. Ístaðin fyri eitt samt týskt bandaríki vóru skipaði 38 smárikir, sum hvørt sær vóru lítið burtur enn einveldisræðirini framm-an undan Napoleonstíðini. Einasta sambandið millum teirra var Sambandstingið í Frankfurt, hartil tøy

IV.

Tjóðskapslig veking og politisk telsing, sum enda í bardøgum, har arbeidarin berst í tóman heim.

Tjóðskapskenslan er í uppruna sínum hin einfalt og ófatuliga sterki kærleiki, sum menniskja- n hevur til heimíð; men hann kann gjøgnum mentan mennast og breiða seg út, so hann eftir- hándini umfatir: skyldfólkið, landið, tungumálið og tjóðina í síni heild. Í uppruna sínum og undir fræls- um vøkstri er henda kensla ein hin dýrmett- asta víð eiga, og hon kann vera fólkinum ein ómet- uliga sterk vinnumeði í tess frambrúðstarvi; men sum alt tað, ið dýrmett og aðalborðið er, kann tjóðskapskenslan verða missbrúkt, so hervuliga, at hon verður ein ræðilig keipamynd av sjálfum sær, verður tað, sum á fremmandum máli nevnt: Chanviriama.

Hin týska tjóðin var ikki ásynuliga tjóðskaps- ligu meðvitandi um aldamótíð 1800; men undir teirri neyð, sum Týskaland var stætt í, tá Napoleon Benapartiu, við sínum herliði herjaði londini og legði tí yndir sítt vald, vaknaði hitt týska fólkið til meðvitandi tjóðskapskenslu. Óttin fyri ævinligari týning sum fólk, vakti í hini líveigu týsku tjóðini